

Lausunto jätehuoltomääräysten muutoksista 1.5.2025 alkaen

Valmistelija Tuuli Kuumola ja Elina Laukkanen

Asia

Alueellinen jätehuoltolautakunta valmistelee ehdotusta kunnallisiin jätehuoltomääräyksiin tehtävistä muutoksista, joiden esitetään astuvan voimaan toimialueella 1.5.2025 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Ehdotus muutoksista on nähtävillä 19.2.2025 - 20.3.2025 toimialueen kuntien ilmoitustauluilla julkisessa tietoverkossa. Lisäksi aineisto on nähtävänä alueellisen jätehuoltolautakunnan internet-sivuilla osoitteessa www.tampere.fi/jatehuoltolautakunta.

Alueellinen jätehuoltolautakunta varaa toimialueen kunnille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille mahdollisuuden antaa lausuntonsa ehdotetuista muutoksista jätehuoltomääräyksiin. Mahdolliset lausunnot pyydetään toimittamaan jätehuoltolautakunnalle 20.3.2025 mennessä.

Jätehuoltomääräyksiin ja perustelumuiistioon esitettävät muutokset

Voimassa oleviin jätehuoltomääräyksiin esitettävä muutos koskee 1-4 asunnon kiinteistöille asetetun biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitealueen muutosta (§ 15). Lisäksi muutosta esitetään pykälään 48 siirtymäsäännöksiä koskien. Jätehuoltomääräysten perustelumuiistioon esitetään tehtäväksi sisällöllisiä muutoksia vastaavien pykälien perusteluihin. Lisäksi jätehuoltomääräysten yleisestä osasta ehdotetaan poistettavaksi yksi lause keräyspaperin tuottajavastuuta koskien.

15 §:n esitettävä muutos koskee aluerajausta, jolla biojätteen lajittelu- ja erilliskeräys on pakollista 1-4 asunnon kiinteistöissä yli 10 000 asukkaan taajamissa (ns. YKR-taajama). Velvoite on ollut yhtenevä jäteasetuksessa asetetun (978/2021) velvoitteen kanssa. Jätehuoltomääräysten toimeenpanon yhteydessä on huomattu, että yli 10 000 asukkaan taajamissa on tapahtunut vuosittain suuriakin muutoksia uudisrakentamisen ja muuttoliikkeen seurauksena. Esimerkiksi viestintää biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteesta on kohdennettu tietyille kiinteistöille jo usean vuoden ajan, minkä lisäksi myös kuljetuspalvelut on kilpailutettu tietyille alueille. Vuosittaiset muutokset hankaloittavat jätehuollon järjestämistä (mm. viestintä, logistiikka, asiakaspalvelu, seuranta), mikä takia velvoitealueen vuosittainen muuttuminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Pykälää 15 esitetään muutettavaksi siten, että yli 10 000 asukkaan taajaman sijaan jätehuoltomääräyksissä määriteltäisiin oma 1-4 asunnon kiinteistön biojätteen velvoitealue. Jätelain 91 §:n mukaan kunta voi jätehuoltomääräyksillä velvoittaa laajempaan erilliskeräykseen kuin jäteasetuksessa on säädetty. Kunta voi myös sallia jäteasetuksessa säädettyä suppeamman erilliskeräyksen määrääjäksi ja korkeintaan viideksi vuodeksi kerrallaan. Suppeammasta erilliskeräyksestä määrääminen on mahdollista, jos jokin jätelain 15 §:n 2 momentin mukaisista poikkeamisen edellytyksistä täyttyy. Poikkeaminen on mm. mahdollista, jos erilliskeräys ei ole teknisesti toteutettavissa, kun otetaan huomioon jätteen keräyksen hyvät käytännöt.

Biojätteen lajittelun ja erilliskeräyksen uusi velvoitealue 1-4 asunnon kiinteistöille pohjautuu vuosien 2021-2023 YKR-taajama-aineistojen yli 10 000 asukkaan taajamarajauksiin. Osa biojätteen velvoitealueen laajennuksista on vuosien 2021 ja 2023 YKR-taajamien muutoksista johtuvia. Lisäksi velvoitealueeseen esitetään lisättäväksi alueita, jotka eivät ole

vielä osa 10 000 asukkaan taajamaa, mutta jotka ovat muutoin kiinteä osa yhdyskuntarakennetta. Alueeseen on sisällytetty jo kaavoitettuja uusia asuinalueita kaupunkiseudulla sekä tiiviitä asuinalueita, jotka eivät vielä ole yli 10 000 asukkaan taajamia. Samassa pyritään korjaamaan aiemmat YKR-taajamarajauksen epäjohtamukaisuudet. Aiempi rajausta on jättänyt yksittäisiä kiinteistöjä esimerkiksi katujen päästä velvoitealueen ulkopuolelle ja asettanut kiinteistöt epätasa-arvoiseen asemaan samalla kadulla. Myös aiemman velvoitealueen sisällä sijainneet taajaman aukkoalueet korjataan osaksi velvoitealuetta.

Velvoitealueen rajauksessa on huomioitu muutamia alueita, jotka ovat jäteasetuksen edellyttämän biojätteen erilliskeräysvelvoitteen piirissä, mutta sen toteuttamiselle on este. Nämä alueet esitetään vapautettavaksi biojätteen erilliskeräysvelvoitteesta jätelain 15 §:n 2 momentin 3 kohdan perusteella. Kyseiset alueet on myös rajattu sekajätteen kiinteistöittaisen jätteenkuljetusalueen ulkopuolelle (jätehuoltolautakunnan päätös 7.2.2024, § 5), koska jäteauto ei pääse kiinteistöille esim. matalan alikulun, tien kunnon tai jyrkän mäen vuoksi.

Määritettävään velvoitealueeseen esitetään Lempäälän osalta joitakin aluelajennuksia mutta ei pois rajattavia alueita. Biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoite tulee siirtymäajan (30.9.2025) puitteissa uutena velvoitteena olemassa oleville kiinteistöille Lempäälässä, jotka sijaitsevat esim. Ruskonkehän eteläpuolella. Lisäksi lajitteluvelvoite tulee uutena kiinteistöille, jotka sijaitsevat aiempien taajaman keskelle jääneiden aukkojen sisällä tai osana reuna-alueiden korjausta. Nämä muutokset lisäävät yksittäisten asuin-kiinteistöjen määrää biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteen piirissä. Saadun lisätiedon perusteella Lempäälässä kyse on alueista, joilla on jo sekajätteen kiinteistöittäinen keräys.

Jätehuoltomääräysten hyväksynnän yhteydessä biojätteen velvoitealue esitetään julkaistavaksi ja ylläpidettäväksi alueellisen jätehuoltoviranomaisen internetsivuilla. Jätehuoltoviranomainen tarkistaa biojätteen erilliskeräysvelvoitteita koskevan alueen määrittelyn vähintään viiden vuoden välein taajama-alueiden muutosten perusteella.

Jätehuoltomääräyksiin esitetään myös päivitettäväksi pykälän 48 sisältämät siirtymäajat biojätteen erilliskeräyksen järjestämiseen niillä 1-4 asunnon kiinteistöillä, joita velvoitteet eivät ole aiemmin koskeneet. Näille esitetään asetettavaksi uutta siirtymäaikaa biojätekeräyksen järjestämiseen 30.9.2025 saakka. Pykälästä 48 poistetaan lisäksi aiempi maininta yli 10 000 asukkaan taajamasta ja korvataan se Tampereen keskustaajamalla, jota koskevat aiemmat siirtymäajat (1.9.2023).

Jätehuoltomääräysten yleisestä osasta ehdotetaan poistettavaksi yksi lause keräyspaperin tuottajavastuusta, jonka keräyspaperin tuottajayhteisöt ovat pyytäneet poistamaan tarpeettomana.

Esitettujen muutosten perusteet ja vaikutukset

Poikkeaminen jäteasetuksen velvoitteesta on kokonaisuuden kannalta vähäinen, koska se koskee vähäistä määrää kiinteistöjä. Osa laajennusalueilla sijaitsevista kiinteistöistä on jo vapaaehtoisesti liittynyt biojätteen erilliskeräykseen tai aloittanut biojätteen kompostoinnin. Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n toimialueella esitetty muutos aiheuttaisi toimenpiteitä arviolta yhteensä noin 220 kiinteistöllä. Kiinteistöistä arviolta noin parikymmentä on vapaa-ajan asuntoja, joita käytetään vain osan vuotta. Kiinteistöillä on velvoitteesta vapautuksesta huolimatta edelleen mahdollista aloittaa vapaaehtoinen biojätteen kompostointi tai ottaa vapaaehtoisesti biojäteastia ja sijoittaa se kulkukelpoisen tien varteen maanomistajan luvalla.

Omaan biojätteen velvoitealueeseen siirtyminen selkeyttää jätehuollon järjestämistä. Esitys on valmisteltu jätehuoltoviranomaisen ja Pirkanmaan Jätehuollon yhteistyönä, jotta ehdotus on teknisesti ja aikataulullisesti toteutettavissa. Siirtyminen omaan biojätteen velvoitealueeseen selkeyttää asiakkaiden velvoitteita, kohtelee kuntalaisia tasapuolisemmin velvoitealueen reunamilla, helpottaa asiakaspalvelua ja jätehuollon järjestämisen toimeenpanoa sekä jätehuoltoviranomaisen seurantatyötä. Siirtymäaika biojätteen velvoitealueen laajennusalueelle on kohtuullinen ja mahdollistaa viestinnän uusille bioasiakkaille kevään ja kesän aikana sekä myöhemmin alueiden rakentuessa. Aluerajaus lisää ennakoitavuutta jätehuoltoon ja asukkaille, kun lähivuosien rakentuvat alueet on huomioitu etukäteen. Näin merkittäviä laajennustarpeita ei arvioida syntyvän ennen uudelleentarkastelua. Biojätteen lajittelu erilleen sekajätteestä on lisäksi jätelainsäädännön mukaista ja auttaa yhdyskuntajätteen kierrätysasteen nostossa, jossa tavoitteeseen yltämiseksi biojätteen erilliskeräyksellä on merkittävä rooli.

Kiinteistöt, joita uudet biojätteen lajittelovelvoitteet koskevat, voivat kokea velvoitteen negatiivisena. Muutos on tästä huolimatta perusteltu huomioiden, että saman asuinalueen muu vastaava asuminen on jo ollut velvoitteen tai biopalvelun piirissä. Vaihtoehtoina biojätteen lajittelupaikaksi ovat oma biojäteastia, yhteinen kimppa naapurustossa sekä oma tai naapurin kanssa yhteinen kompostointi. Näin biojätteen lajittelovelvoitteen aiheuttamia kustannuksia voidaan vähentää. Biojätteen lajittelun aloittaminen mahdollistaa sekajäteastian tyhjennysvälin pidentämisen, jonka avulla asukkaat voivat vähentää sekajätehuollon kustannuksia.

Keräyspaperia koskevalla korjauksella ei ole vaikutuksia, sillä maininta on ollut määräysten yleisessä osassa, jolla ei ole sitovuutta. Jätelaki säätelee keräyspaperia koskevia velvoitteita, joten kirjaus on tarpeeton ja syytä poistaa.

Toimivalta

Tämän päätöksen toimivalta tulee yhdyskuntajohtajan toimivallan siirtämistä koskevasta päätöksestä (22.1.2025 § 4), jonka mukaan ympäristöpäällikkö antaa kunnan puolesta lausunnot jätehuoltomääräyksistä.

Lisätietoja: ympäristöpäällikkö, p. 040 133 7257, elina.laukkanen@lempaala.fi

Päätös

Päätän todeta lausuntona, että jätehuoltomääräysten muutoksiin ei ole huomautettavaa ottaen huomioon esitetyt perusteet ja vaikutusten arviointi.

Elina Laukkanen
Ympäristöpäällikkö

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Lempäälän kunnan asianhallintajärjestelmässä.

Päätöksen nähtävänäpito

Tämä päätös on nähtävänä Lempäälän kunnan internetsivuilla 20.3.2025 alkaen

Tiedoksi

kirjaamo@tampere.fi (Dnro: TRE:330/11.02.04/2025)
yhdyskuntajohtaja

Muutoksenhakukielto

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, sillä se koskee vain asian valmistelua.